

Beslutningsforslag nr. B 27. Fremsat den 22. oktober 1980 af Svend Erik Hovmand (V), Christophersen (V), Bundgaard Nielsen (V), Fogh Rasmussen (V) og Henrik Toft (V)

Forslag til folketingsbeslutning

om større lokal selvbestemmelsesret over det offentlige serviceniveau

Med henblik på at forbedre kommunernes sparemuligheder opfordres regeringen til at fremsætte forslag til lovændringer og ændre cirkulærer m. v. på følgende punkter: (De i forslaget angivne forslagsnumre henviser til de to sparekataloger fra henholdsvis Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening, medens en * markerer, at forslaget hidrører fra forslagsstillerne):

Amterne

Byudvikling m. v.

- Forslag 2 Klageadgang betinges af depositum i visse tilfælde.
- 4 Ændringer og tillæg til § 21 spildevandsledninger gøres nemmere, og fristen for færdiggørelse af spildevandsplaner udskydes ved lov.

Forsyningsvirksomheder, kollektiv trafik m. v.

- Forslag 1 Lempelser af tidsfrister for planopgaver, f. eks. kollektiv trafik.
- * Prislov ændres med mulighed for takstjustering.

Vejvæsen

- Forslag 1 Hovedlandeveje overgår til amtskommunerne.
- 7 Depositum ved klage i visse tilfælde.

Undervisning og kultur

- Forslag 1 Godkendelsesprocedure for skoleplaner ændres.

- 2 Lempeligere krav til omklædningsrum, håndvaske og baderum.
- 3 Lempeligere krav til undervisningsudstyr.
- 6 Kommunerne skal betale for lån på amtscentraler.
- 7 Smidigere visitation for afgrænsning mellem almindelig og videregående specialundervisning samt smidigere administration for integration af handicappede elever (observationsskoler).
- 8 Større smidighed i tilrettelæggelsen af undervisningen og holdstørrelser ved observationsskoler.
- 9 Ændring af cirkulære af 22. juni 1978 om ledere og lærere ved observationsskoler samt større smidighed m. h. t. arbejdstidsregler.
- 10 Større smidighed og frihed m. h. t. den specialpædagogiske bistand til børn og voksne. Amtskommunerne fritages for at oprette hold vedrørende kompenserende specialundervisning, hvis de kan henvise eleverne til andre.
- 11 »Hensyntagende specialundervisning« overføres til de almindelige regler med bortfald af 20 pct.-løntillægget, idet der dog fortsat skal kunne undervises på meget små hold.
- 13 Aften- og fritidsundervisning overgår til bloktilskud.

- 14 Tilmeldingsgebyr for prøveforberedende enkeltfagsundervisning. Desuden mulighed for sammenlægning af hold i semestrets løb.
- 16 Nedlæggelse af repræsentat-skab vedrørende enkeltfagsundervisning.
- 17 og 25 Forenklet lønsystem for gymnasier m. v.
- 18 Bedre koordinering af uddannelsesstilbud for 16-19-årige.
- 20 Amtskommunerne får større kompetence m. h. t. holdstørrelser, antal studiekredse m. v.
- 22 Undervisningsministeriet skal ikke længere godkende udbygningsplaner - kun samordne.
- 26 Midlertidige gymnasieskoler skal kunne bruges mere end 2 år.
- 27 Kravet om sikkerhedsgrupper og -udvalg gøres frivilligt for gymnasier.
- 28 Styringen af centralbiblioteks-funktionen overlades til de lokale myndigheder.
- 29 Teaterabonnementsordninger for publikumsorganisationer overgår til amtskommunerne, staten overtager til gengæld Det rejsende Landsteaters udgift. Maksimum for teaterbilletpriser forhøjes.
- * Højere klassekvotient på enkeltfagsundervisning.

Sygehusvæsen

- Forslag 1 Kommuner betaler for plejepatienter på sygehuse.
- 3 Betaling for sygehusudgifter.
- 4 Skærpede krav for sygebefordring.
- 11 Løn- og personaleforhold, herunder bl. a.:
  - Sygehuspersonale skal lettere kunne flyttes til en anden afdeling.
  - Begrænsninger i lægernes indtjeningsmuligheder.
  - Administrativ forenkling ved godkendelse af nye tjenestemandstillinger.

- Lempelse af faggrænser.
- Begrænsning af antal tillidsmænd og deres møder.
- 12 Lempeligere krav til uddannelse af sygeplejere og -hjælpere.
- 13 Revision af risikogrupper.
- * Stop for organisationsarrangede kurser.

Social- og sundhedsvæsen

- Forslag 1 Ankeregler skærpes.
- 2 Adoptioner.
- 5 Ændret visitation.
- 6 Lempelse af krav til godkendelse af børn i familiepleje.
- 13 Krav til transportgodtgørelse (ikke støtte til biler, der afskrives).
- 14 Bedre mulighed for at blive udskrevet.
- 15 Rådgivningscentre: Ikke længere krav om at oprette seksualvejledningsklinikker. Børnerådgivningscentre fritages for den kliniske rådgivningsfunktion.
- 17 Gebyr for visse sygesikringsydelser.
- 18 Begrænsning af speciallægehonorar m. v.
- 21 Revision af medicintilskudsordningen.
- 22 Begrænsning af patienters ret til fribefordring.
- 26 Lønnens størrelse bør ikke virke forvridende ved valg mellem beskæftigelsesprojekt, læreplads og uddannelsesforløb.

Administration, planlægning og fællesudgifter

- Forslag 1 Kravet til den årlige 5 års sociale sektorplans revision må lempes.
- 2 Bagatelgrænse for udbygningsplaners behandling i amtsråd.

Generelle bindinger

- Forslag 2 Brand- og sikkerhedsbestemmelser lempes i arbejdsmiljøloven.
- 3 Ingen forskelsbehandling fra kreds til kreds inden for arbejdstilsynet.

F.t. beslutning vedr. det offentlige serviceniveau

- 11 Forenkling af byggesagsbehandlingen. Kommunerne <i>Teknisk forvaltning</i> (herunder miljølovgivning) Forslag 32 Lempede krav til levnedsmiddelforretningers indretning. - 34 Lempede godkendelseskrav ved levnedsmiddelforretningers ejerskifte. - 55 Lempede krav til brandbilers udskiftning. - 58 Samordning af brandvæsen og civilforsvar. - 65 Betaling for eftersøgning af lystsejlere. - 69 Lempet procedure ved godkendelse af elanlæg og vejanlæg. - 79 Øgede muligheder for grundejerbetaling ved § 40-veje. - 80 Lempede vejnormer. - 81 Vægtbegrænsninger på mindre veje. - 85 Lempede krav til vejes vejbelægning. - 87 Mindre kommuneforpligtelser vedrørende vejes renholdelse, herunder snerydning etc. - 88 Mindre vedligeholdelse af rabadter med videre. <i>Undervisning og kultur</i> Forslag 96 Større muligheder for klasse-sammenlægninger. - 97 Begrænset anvendelse af tolærersystem. - 99 Begrænsning af læreres reduktionsregler (større pligtigt katedertimet). Herunder begrænsning af reduktion for samlæsnings-timer på 8.-10. klassetrin. - 101 Forhøjet antal elever i børnehaveklasser. - 102 Fælles 10. klasser for flere skoler. - 105 Børnehaveklassers timetal afhængigt af elevtallet. - 108 Større adgang til kønsdelt undervisning. - 109 Strammere regler for ændring af valg af valgfag. - 115 Udstyr: lavere standard. - 116 Byggeri: lavere standard.	- 118 Erstatning for hærværk betales af elever. - 120 Skolepasningsordninger legaliseres (lavere personalenormering). - 121 Skolepsykolog (blødgøring af retningslinjer) - 122 Skolepsykolog. Lærerovertagelse af visse opgaver. - 124 Lempede ansættelsesprocedurer. - 125 Færre normeringsplaner. - 126 Færre udbygningsplaner. - 127 Administrative forenklinger. - 133 Andre administrative forenklinger. - 136 Minimalt elevtal i tilbudsfag. - 138 Skolekørsel til daginstitution kun i skoledistriktet. - 139 Amtsskoleinspektører og amtsskolepsykologer ikke obligatoriske. - 140 Generelt amtstilsyn med skoler ophæves. - 141 Lavere standarder for byggeri og lokaler. - 142 Amtstilsyn med byggeri ophæves. - 145 Færre centrale vejledninger. - 157 Besparelse for ungdomsklubber. - 158 Besparelse for lokaler under fritidsloven. - 161 Administrativ forenkling af fritidsundervisningen. - 162 Amtsgodkendelse af fritidslærere ophæves. - 163 Deltidsbiblioteker bevares. - 164 Biblioteksnormeringskrav ophæves. - 166 Påbudte åbningstider lempes. - 168 Betaling for biblioteksarrangementer. * <i>Socialforvaltningen</i> Forslag 186 Støttepædagoger. Regler strammes. (Undtages fra bistandslovens refusionsbestemmelser). - 191 Tilbagebetaling af boligindskud, især af hjælp til strejken-de (forrentes som skattegæld).

- 192 Tilbagebetaling af terminsydelser, især af hjælp til strejkende (forrentes som skattegæld).
- 195 Hjemmehjælp og hjemmesygepleje i stedet for institutioner. Ophævelse af kommunernes refusion af kapitaludgifter ved plejehjemsbyggeri (overgang til statstilskud), hvorved den kommunale interesse til at stimulere folk til at blive i eget hjem forøges.
- 206 Flextidsordninger.
- 208 Nye normer i daginstitutioner.
- 212 Kommunal betaling for plejehjemsindstillede sygehusophold.
- 223 Samkøring af børnebidrag og børnetilskud.
- 229 Skolelægeordningen aftrappes.
- 231 Fortsat børnetandpleje hos praktiserende tandlæger.
- 232 Børnetandplejekørsel begrænses.
- 237 En karensdag for alle.
- 240 Nedsættelse af hospitalsventetider (sparede dagpenge).
- * Nedsættelse af lønnen på beskæftigelsesprojekterne.

Skatteforvaltningen

- Forslag 260 Færre skatteansættelsesbreve.
- 285 Samkøring af skatteuddannelser.

Økonomisk forvaltning

- Forslag 308 Færre cirkulærer.
- 309 Forenklet budget- og regnskabssystem.
- 311 Refusioner ændres til bloktilskud.
- 333 Momsfonden. Tilbageføring af moms pengene til kommunerne overvejes.
- 340 Forenkling af sektorplaner.
- 347 Forenkling af zonelovsadministration.
- 351 Forlængelse af planfrister.

- 353 Forenkling af planlovsadministration m. v.

Personaleforvaltning

- Forslag 359 Ophævelse af kommunal betaling til Lønmodtagernes Garantifond.
- 364 Hjemmehjælpsuddannelsen kommunaliseres og gøres frivillig for kommunerne.
- 368 Forenkling af lønsystemer.
- * Nedsættelse af lønnen for unge under 20 år.

Der indføres en afgift på 15 kr. pr. lægekontakt, idet lægerne henvises til selv at inddrive denne del af honoraret med en tilsvarende besparelse på sygesikringen til følge. Den anslås til 410 mill. kr. Hvis antallet af overflødige henvendelser begrænses, spares endnu mere, f. eks. yderligere 190 mill. kr. eller 10 pct. af udgifterne til almen lægehjælp og speciallægehjælp. (Tallet bygger på erfaringerne fra de fire måneder i 1976, hvor patienterne måtte hente pengene til lægebetalinger på socialkontoret. Det førte til en reduktion i forbruget på 12 pct.).

Af den samlede besparelse på 600 mill. kr. tænkes 100 mill. kr. anvendt til at friholde kronisk syge og særlig svage grupper fra afgiften. (Det bemærkes, at en tilsvarende afgift i Sverige er på 20 svenske kroner, dvs. 50 pct. højere end den afgift, forslagsstillerne foreslår).

Derudover foretages følgende mindre justeringer af sundhedssektoren:

- a) Der opkræves et gebyr for forsømmelse af aftalt fremmøde på sygehusenes ambulatorier (som foreslået af Amtsrådsforeningens formand).
- b) Efter faglig vurdering forlænges gyldighedsperioden for visse recepter, hvorved et antal henvendelser til læge kan spares.
- c) Efter faglig vurdering gives mulighed for at fritage patienter for henvisning fra praktiserende læge, hvorved sygesikringen opnår en besparelse.
- d) Betaling for kost på sygehusene.

Bemærkninger til forslaget

Dette forslag til folketingsbeslutning har fire overordnede formål:

- I. – at begrænse antallet af love, paragraffer, cirkulærer og forordninger for herved at styrke kommunernes selvstyre,
- II. – at skærpe befolkningens ressourcebevidsthed med hensyn til forbrug af offentlig service, herunder at inspirere til alternative løsningsmuligheder og at appellere til, at den enkelte får et større ansvar for sin egen tilværelse,
- III. – at tilskynde amtskommuner og kommuner til et mindre forbrug, større effektivitet og bedre udnyttelse af de givne ressourcer samt,
- IV. – at forbedre samfundsøkonomien ved at gennemføre en nul- (real) vækst for den del af de offentlige udgifter, som amtskommuner og kommuner står for.

Forslaget er i et vist omfang en genfremsættelse og ajourføring af det forslag til folketingsbeslutning (B 85), som medlemmer af partiet venstre fremsatte i sidste folketingssamling, og som fik en principielt positiv modtagelse af næsten alle partiers ordførere (se Folketingstidende 1979–80, 2. samling, forhandlingerne sp. 6370 og 7550, samt tillæg A sp. 4571).

Idet der henvises til bemærkningerne og den skriftlige fremsættelse til B 85, skal der herudover gøres følgende supplerende bemærkninger:

Ad I: De i nærværende forslag nævnte ændringer af eksisterende love m. v. henviser med angivelse af forslagsnumre til de »sparekataloger«, som på regeringens egen opfordring blev udarbejdet af Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark for et år siden.

De med * mærkede forslag samt de under bemærkningerne til B 85 nævnte eksempler på muligheder for at begrænse et efter en lokal opfattelse for højt serviceniveau er alle supplerende forslag. Det drejer sig om:

- at ændre den gældende prislov, således at det gøres muligt for allerede etablerede trafikskaa-

- ber at bringe deres takstniveau i bedre overensstemmelse med deres udgiftsniveau,
- at nedlægge landscentralen for undervisningsmidler, som der efter forslagsstillernes opfattelse ikke synes at være et tilstrækkeligt behov for at opretholde,
- at gennemføre de nødvendige lovændringer, således at biblioteks- og fritidslovsområdet overgår til bloktilskud (jfr. tidligere fremsatte lovforslag herom).
- at sikre en mere rimelig økonomisk valgmulighed for småbørnsforældre, således at de, der ønsker helt eller delvis selv at passe egne børn fremfor offentlig pasning, også får mulighed herfor (jfr. det af medlemmerne af partiet venstre fremsatte forslag til folketingsbeslutning om fremme af arbejdslyst og initiativ i det danske samfund, beslutningsforslag nr. B 8, se Folketingstidende 1980-81, forhandlingerne sp. 477).
- at stoppe organisationsarrangerede kurser.
- at indføre højere klassekvotient på enkeltfagsundervisning.
- at nedsætte lønnen på beskæftigelsesprojekterne.
- at nedsætte lønnen for unge under 20 år.

Hvad angår de i bemærkningerne til B 85 nævnte områder har forslagsstillerne mærket sig, at regeringen efter forslagets fremsættelse i et vist omfang har realiseret disse forslag:

Sikkerhedsrepræsentanternes uddannelse søges således begrænset i et vist omfang, men ikke tilstrækkeligt efter forslagsstillernes mening. På dette område burde man ud over en yderligere begrænsning også undersøge mulighederne for at lade sikkerhedsuddannelsen indgå i de respektive grunduddannelser, således som foreslået på Amtsrådsforeningens årsmøde 1980. Herved ville man ikke i større omfang skulle sende medarbejdere af sted på tidrøvende kurser efter endt uddannelse.

11-timersreglens uheldige konsekvenser, som blev fremhævet i B 85, har også givet anledning til et regeringsinitiativ. Forslagsstillerne har på denne baggrund undladt at genfremsætte forslag herom. Erfaringerne må så vise, om der på et senere tids-

punkt bliver behov for at rejse sagen igen. Til gengæld foreslås nu, at der foretages en kritisk gennemgang af hele *arbejds miljøloven* og dens praktiske konsekvenser med henblik på at få fjernet åbenbare urimeligheder. Den dispensationsramme på 25 mill. kr., som arbejdsministeren har stillet i udsigt, synes kun at udgøre en lille del af, hvad der med rimelighed kunne spares – uden at arbejdsmiljøet ville lide mærkbart herved. Det drejer sig især om bestemmelser vedrørende lokalers indretning, overdrevne sikkerhedsforskrifter m. m. Specielt hvad angår bygninger, der overgår fra en offentlig ejer til en anden, synes det ikke rimeligt, at arbejdsmiljølovens regler automatisk bringes i anvendelse.

Befordring er et tredje eksempel, hvor regeringen har taget et initiativ efter fremsættelsen af beslutningsforslag nr. B 85 i forrige samling – desværre med en minimal økonomisk virkning for amtskommuner og kommuner. Forslagsstillerne mener fortsat, at der er store besparelsesmuligheder på dette felt og har som eksempel herpå fremsat et særskilt forslag vedrørende elevtransport. Men også på andre områder af den offentligt finansierede transport bør der findes besparelser i takt med den igangværende udbygning af den kollektive trafik.

Planlovenes administration forenkles væsentligt med den ændring af by- og landzoneloven, som venstre fik folketingets tilslutning til i maj i år (zoneloven skal i fremtiden kun administreres af kommunerne). Men på det øvrige planlovsområde trænges fortsat til administrative forenklinger (jfr. forslag nr. 340, 347, 351 m. fl.).

Depositum for klager blev foreslået i B 85. Regeringen har indtil denne samlings begyndelse kun udtrykt sympati for forslaget. En hurtig realisering må nu være ønskelig. Kommunernes og amtskommunernes frihed og/eller tilskyndelse til en ændret *takstpolitik* med henblik på at begrænse gratisydelser har hidtil også kun i begrænset omfang påkaldt sig regeringens bevågenhed.

Derimod er undervisningsministerens henstilling vedrørende lærerskematimeforbruget en imødekommelse af forslaget (i B 85) om begrænsning af *folkeskolens reduktionsregler*, og endelig skal nævnes miljøministerens cirkulære vedrørende forenklingen og begrænsningen i planerne for *spildevandsanlæg*. Efter forslagsstillernes opfattelse vil der imidlertid kunne opnås yderligere meget væsentlige besparelser på dette område – uden mærkbare miljømæssige gener.

Ad II: I et debatoplæg med titlen »Udgiftspreset og de økonomiske muligheder«, som Kommu-

nernes Landsforening udsendte i juni 1980 i forbindelse med foreningens delegeretmøde, hedder det i afsnit 2.5 på side 22f.: »I Danmark fordeles større dele af nationalproduktet ved offentlige foranstaltninger end i næsten alle andre lande«. Det fastslås, at »gratisprincippet« hverken er den eneste eller den socialt bedste måde at foretage denne fordeling på. Der findes andre realistiske muligheder, som kan anvendes, »uden at velfærdsstaten af den grund sættes over styr«. »Gratisprincippet kan tilsløre en uønsket anvendelse af ressourcerne«, hedder det videre, og der udtales frygt for, at vi havner i en situation, hvor »man nyder efter evne og yder efter behov«. Det understreges, at »gratisprincippet ikke garanterer reel lighed«, og der nævnes som eksempel, at det er »borgerne med de bedste økonomiske og uddannelsesmæssige forudsætninger, der er de flittigste voksne boglånere på kommunebibliotekerne«.

Gratisprincippet er i virkeligheden ikke særlig socialt. Tværtimod er det i mangfoldige tilfælde de socialt stærke, der bruger det mest, og de socialt svage, der har den mindste fordel af det.

Men udover at begrænse gratisprincippet, er der et stærkt behov for at inspirere til alternative løsningsmuligheder. Det kan og bør ske ved udsendelse af sparekataloger inden for de forskellige sektorområder. Og det bør ske ved en intensiv *omkostningspædagogisk* indsats over for de ansatte i den kommunale sektor – altså ved at man internt i administrationen informerer om prisen for hver enkelt ydelse (fotokopieringen på skolerne eller i administrationen, røntgenbillederne på sygehuset etc., etc.) Endelig kan den alternative løsning også være den private løsning. At man i stedet for flere offentligt ansatte benytter private entreprenører, eller at man i stedet for offentlig børnepasning – som en valgmulighed – gør det økonomisk muligt selv at passe egne børn, hvis man ønsker det i en kortere eller længere periode, heltids eller deltids m. v.

Ad III: Gennem centralt fastsatte standarder og normer (som i mange tilfælde »kun« er vejledende) tilskyndes amtskommuner og kommuner i mangfoldige tilfælde til et forbrug større end nødvendigt. Tænk blot på vejenes standard, skolernes eller de sociale institutioners indretning, personaleforbruget m. v.

Der er på mange af disse områder et påtrængende behov for at tilskynde til et mindre forbrug og en bedre udnyttelse af ressourcerne. Sparevejledninger inden for de enkelte sektorer kan være værdifulde bidrag, men også mulighederne for samarbejde på tværs af sektorerne bør udnyttes

bedre. Der gives talrige eksempler på, at forskellige aktiviteter etableret af forskellige forvaltninger i samme hus har hver deres bestand af ens inventar, maskiner m. v.).

Tilsvarende bør der også udarbejdes vejledende personalenormeringer på områder, hvor det endnu ikke er sket – f. eks. plejehjem og ældreforsorg – ligesom der ved ændring af budgetsystemer m. v. bør animeres til, at den enkelte offentligt ansatte gøres mere interesseret i at begrænse ressourceforbruget.

Ad IV: Af Amtsrådsforeningens skriftlige beretning (side 30, 2. sp.) fremgår det meget klart, at foreningens ledelse er stærkt utilfreds med, at regeringen taler om kommunale *besparelser*, selv om der i virkeligheden er tale om et *merforbrug*. Det hedder bl. a. »Selv om der i den offentlige debat tales meget om besparelser, er der ved rammeafstættelsen fortsat tilkendegivet en mulighed for en realvækst i de offentlige udgifter, omend en i forhold til tidligere stærkt begrænset realvækst. Det ville derfor nok være gavnligt, om spareterminologien blev ændret, således at regeringen, folketinget og finansministeriet ville høre op med at tale om besparelser i forhold til nogle af dem selv fiktivt fastsatte skøn over udviklingen i de offentlige udgifter, beregnet under forudsætning af, at flerårsbudgetterne fortsat ikke tages alvorligt, og at udgifterne stiger i samme tempo som hidtil«.

Men sandheden er jo – hvilket man vil kunne se dokumenteret ved at gennemlæse behandlingen af de af medlemmer af partiet venstre fremsatte udgiftsreformforslag B 85 og B 84 (forslag til folketingsbeslutning om budgetteringsrammer til nedbringelse af statens udgifter med mindst 11 pct. senest i 1983, se Folketingstidende 1979–80, 2. samling, forhandlingerne sp. 6368 og 7597, samt tillæg A sp. 4555) i sidste samling, at regeringen bevidst – og måske tilstøttet – talte om offentlige *besparelser* med regeringens planer for statens, amtskommunernes og kommunernes udgifter, selv om realiteten var den modsatte, nemlig for kommunernes vedkommende en realvækst på 2 pct. fra 80 til 81 og 1 pct. fra 81 til 82.

Efter nærværende forslag skal realvæksten både for amtskommunernes og kommunernes vedkommende være nul, hvilket i forhold til regeringens aftalte planer vil betyde et mindre forbrug på 1,0 mia. kr. i 1981, ca. 2,5 mia. kr. i 1982 og ca. 4,0 mia. kr. i 1983, 5,5 mia. kr. i 1984 (målt i 1980-priiser), idet det forudsættes, at forbruget af likvide reserver begrænses til 500 mill. kr. for hvert af

årene 1982, 1983 og 1984.

Det skal endvidere nævnes, at indenrigsministeriet har beregnet en vækst i de kommunale budgetter på ca. 3,6 mia. kr. i 1981 som følge af befolkningsudviklingen m. v.

Med forslaget om nulvækst vil dette beløb også blive sparet, således at den samlede besparelse i 1981 incl. opdrift bliver 4,6 mia. kr. Ligeledes vil besparelsen incl. opdrift i de følgende år også blive større (jfr. det optrykte bilag).

Forudsætningen for en sådan nulvækst i den kommunale sektor er naturligvis, at amtskommuner og kommuner også får de nødvendige redskaber til at nedbringe deres udgifter. Dette forslag, som i øvrigt skal ses i sammenhæng med den anden del af venstres udgiftsreformforslag (forslag til folketingsbeslutning om budgetteringsrammer til nedbringelse af statens udgifter med mindst 11 pct. senest i 1983) samt forslaget til folketingsbeslutning om fremme af arbejdslyst og initiativ i det danske samfund, indeholder en samling af sådanne redskaber.

Vedrørende sidstnævnte forslag til folketingsbeslutning skal det anføres, at det indeholder forslag, der på to områder er af væsentlig interesse for den kommunale sektor. For det første drejer det sig om daginstitutionsområdet, hvor det foreslås, at man vender tilbage til betaling af en del af driftsudgifterne, som før vedtagelsen af loven om socialindkomst. Desuden sættes forældrebetalingen gradvis i vejret med mindre statslig refusion til følge. Dette giver ikke umiddelbart anledning til kommunale besparelser, men de afledede virkninger af en højere betaling – en mindre efterspørgsel efter daginstitutionspladser – vil kunne mærkes. Det skal kort nævnes, at børnetilskudsordningen samtidig foreslås omlagt, således at der lægges vægt på de første år, hvor pasningsudgifter m. v. er særligt store. For det andet drejer det sig om bistandsloven. I nærværende forslag er flere besparelsesforslag nævnt, men desuden indeholder det omtalte beslutningsforslag en begrænsning af den midlertidige kontanthjælp. Med de gældende refusionsregler vil det give kraftige besparelser i kommunerne.

Mange af de stillede besparelsesforslag er tilvejebragt på initiativ af amtskommunernes og kommunernes egne folk landet over og præsenteret gennem de såkaldte sparekataloger. Regeringen har hidtil kun anvendt disse mange ideer i et meget sparsomt omfang. Forslagsstillerne opfordrer hermed til, at en væsentlig del af dem nu gennemføres sammen med de supplerende forslag, som er nævnt i ovenstående.

Bilag

Et af folketingets kommunaludvalg stillet spørgsmål til indenrigsministeren samt uddrag af dennes svar herpå**Spørgsmål:**

Er indenrigsministeren enig med Amtsrådsforeningen i, at de af regeringen foretagne foranstaltninger hidtil ikke har ført til reelle (amts)kommunale besparelser (den skriftlige beretning s. 30, 2. sp. nederst), og hvornår agter regeringen for alvor at gøre brug af de mange spareideer, amts- og primærkommuner på regeringens egen opfordring afleverede for snart et år siden?

Svar:

..... Det der tænkes på i det ovenfor angivne afsnit i Amtsrådsforeningens beretning er, at regeringens beregning af de nødvendige kommunale besparelser er baseret på en fremskrivning af de kommunale budgetter for 1980. Baggrunden herfor er, at det i praksis har vist sig, at stigningen i årsbudgetterne bliver større end den stigning, som fremgår af budgetoverslagene. I 1980 er stigningen i driftsudgifterne således tredoblet (efter korrektion for særforborgens udlægning). Dette skyldes bl. a., at budgetoverslagene kun inde-

holder de flerårige konsekvenser af allerede truffne beslutninger, mens konsekvenserne af de beslutninger, der nødvendigvis må træffes i årets løb, først viser sig på årsbudgettet. Denne problemstilling er sammen med den nævnte budgetfremskrivning beskrevet nærmere i Budgetredegørelse 1980, kapitel 2.1.

Regeringen har derfor fundet det rigtigst at basere vurderingen af de nødvendige besparelser på en fremskrivning af de kommunale budgetter, hvori der er taget højde for udviklingen i samfundsmæssige forhold såsom børneantal, antal ældre m. v. og i erklærede politiske intentioner, som de kommer til udtryk i planer og prognoser på de enkelte sektorområder. Derudover er fremskrivningen baseret på en vurdering af den historiske udvikling.

Det er med udgangspunkt i denne fremskrivning, at det er blevet antaget, at de kommunale udgifter (excl. pensioner og børnetilskud) uden indgreb ville vokse med 5,6 mia. kr. i 1981, hvilket er 3,6 mia. kr. mere end forudsat med en vækstramme på 2 pct. ....